Kimsenin Tekeline Bırakılamayacak İşaretleri İçeren Markalar Arasında Benzerlik İncelemesi

22 Temmuz 2025

Marka tescili açısından mutlak ret nedenlerini düzenleyen SMK m. 5'te, bazı işaretlerin markada yer alması kesin olarak yasaklanmıştır. Bazı işaretlerin ise markada münhasıran veya esas unsur olarak yer alması yasaklanmış; bunların markada tali unsur olarak yer almasına imkân tanınmıştır (SMK m. 5/1-c, d, e). Böylece, markada bu türden bir işaret yer alsa dahi marka sahibi bu işaret üzerinde tekel hakkı kazanamamış olur.

Kimsenin tekeline bırakılamayacak bir işaretin markada yer alması, karıştırılma ihtimaline dayalı uyuşmazlıklarda özellik arz eden bir durum yaratır. Markaların birden çok unsurdan oluşması halinde, markalar arasındaki benzerlik değerlendirmesi, kural olarak, markanın bütünü üzerinden yapılır; markayı oluşturan unsurlar ayrı ayrı değerlendirilmez. Bununla beraber, Yargıtay uygulamasında bazı tipik durumlarda anılan bu kurala istisnalar getirildiği görülmektedir. Söz konusu tipik durumlardan biri, markanın kimsenin tekeline bırakılamayacak işaretler içermesidir. Benzerlik incelemesine konu markalar bu nevi bir işaret içeriyorsa, yapılacak incelemede bu işaret arka planda tutularak markada yer alan diğer unsurlar arasında bir karşılaştırma yapılmaktadır.

Somut olayda davacı "Urla Rakısı" ibareli markanın tescili maksadıyla Türk Patent ve Marka Kurumu'na başvurmuş, bu başvuru davalı şirketin markası ile karıştırılma ihtimaline neden olduğu gerekçesiyle, Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından reddedilmiştir. Davacı, marka tescil başvurusunun reddi üzerine YİDK kararının iptali talebiyle dava açmıştır.

Davacı "Urla" ibaresinin bilinen bir yer adı olması nedeniyle kimsenin tekeline bırakılamayacağı ve ayrıca tescil başvurusunun reddine gerekçe gösterilen marka ile kendi marka başvurusu arasında karıştırılma ihtimali bulunmadığını ileri sürmüştür.

İlk derece mahkemesi; tarafların markalarını oluşturan işaretler arasında yaptığı benzerlik incelemesinde "URLA" ibaresinin bilinen bir coğrafi yer adı olmasından dolayı kimsenin tekeline bırakılamayacağına ve her iki markada da ortak olan bu ibarenin karıştırılma ihtimaline neden olmayacağına hükmetmiştir.

Yargıtay 11. HD, T. 11.6.2024, E. 2023/2227, K. 2024/4918

MAHKEMESİ: Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi

SAYISI: : 2021/452 Esas, 2023/59 Karar

HÜKÜM: Başvuruların esastan reddi

İLK DERECE MAHKEMESİ: Ankara 3. Fikri ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi

SAYISI: 2020/194 E., 2021/22 K.

Taraflar arasındaki TÜRKPATENT Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu (YİDK) kararının iptali davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı Şirket ve davalı Kurum vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince, başvuruların esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı duruşmalı olarak davalı Şirket vekili, davalı Kurum tarafından duruşmasız olarak temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne, dava, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 369 uncu maddesinin ikinci fıkrası gereğince miktar veya değer söz konusu olmaksızın duruşmalı olarak incelenmesi gereken dava ve işlerin dışında bulunduğundan duruşma isteğinin reddine karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacılar vekili dava dilekçesinde; müvekkillerinin 33. sınıf mallar için yaptığı "URLA RAKISI" ibareli başvurunun, davalı Şirketin "Urla" ibareli markalarına dayanarak yaptığı itirazının, YİDK'ın 2020-M-3508 sayılı kararı ile nihai olarak kabul edilerek başvurularının reddedildiğini, oysa taraf markalarında yer alan "Urla" ibaresinin maruf bir yer adı olması nedeniyle tek başına kaynak gösterme fonksiyonunu sağlamaya elverişli bulunmadığını, anılan ibarenin kimsenin tekeline bırakılamayacağını, taraf markalarının benzer olmadığını ileri sürerek YİDK'ın 08.05.2020 tarihli ve 2020-M-3508 sayılı kararının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Kurum vekili cevap dilekçesinde; müvekkili Kurum kararının usul ve yasaya uygun olduğunu savunarak davanın reddini istemiştir.

2. Davalı Şirket vekili cevap dilekçesinde; müvekkili şirketin 2003 yılında kurulduğunu ve binlerce yıl öncesinden kalan bir kültürü dünya şarapçılığında şöhrete ulaştırdığını, markaları ile ulusal ve uluslararası 300'ün üzerinde ödül aldıklarını, müvekkili sayesinde "Urla Karası"nın Dünya Üzüm Atlası'na girdiğini, müvekkilinin "URLA" asıl unsurlu seri markalarının bulunduğunu, dava konusu başvuru ile müvekkilinin markalarının görsel, işitsel ve kavramsal olarak benzer olduklarını, markalar arasında karıştırma ihtimalinin bulunduğunu, "Urla" ibaresinin coğrafi işaret olmadığı, anılan ibarenin kullanım sonucu ayırt edici hale geldiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile taraf markaları arasında emtia benzerliğine ilişkin şart gerçekleşmesine rağmen işaretler yönünden benzerlik bulunmadığından iltibas koşullarının oluşmadığı, zira markalarda ortak olarak yer alan "URLA" ibaresinin maruf bir coğrafi yer adı olup kimsenin tekeline bırakılamayacağı, davalı Şirketin anılan ibareyi kullanım yoluyla ayırt edici hale

getirdiği ve sözlük anlamından yani coğrafi yer adından bağımsızlaştırarak kendisine bağladığını ispatlayamadığı gerekçesiyle davanın kabulü ile dava konusu YİDK kararının iptaline karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı Kurum ve davalı Şirket vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

1. Davalı Kurum vekili istinaf dilekçesinde özetle; taraf markalarının görsel, fonetik ve anlamsal olarak benzer olduğunu, taraf markalarında ortak olarak yer alan "Urla" ibaresinin, tescili istenen 33. mallar yönünden coğrafi kaynak belirtmediğini, ayırt ediciliğinin düşük bulunmadığını belirterek İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasını istemiştir.

2. Davalı Şirket vekili istinaf dilekçesinde özetle; esasa etkili delillerinin toplanmadığını, değerlendirilmediğini, mahkemece alınan bilirkişi raporundaki çoğunluk ve karşı görüş arasındaki çelişki giderilmeksizin karar verildiğini, dava dosyasına sundukları delillerin "Urla" ibaresini ayırt edici hale ge tirdiklerini ispatlar nitelikte olduğunu, bu kapsamda sundukları delillerin asıllarının ibrazının istenmediğini, bu nedenle asılların ibraz edilmemesi nedeniyle sundukları delillerin dikkate alınmamasının yerinde bulunmadığını, taraf markalarının benzer olduğunu belirterek İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasını istemiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile İlk Derece Mahkemesinin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde usul ve yasaya aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle başvuruların esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı Kurum ve davalı Şirket vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1.Davalı Kurum vekili temyiz dilekçesinde; istinaf dilekçesinde belirttiği hususları tekrar ederek kararın bozulmasını istemiştir.

2.Davalı Şirket vekili temyiz dilekçesinde; istinaf dilekçesinde belirttiği hususları tekrar ederek kararın bozulmasını istemiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, marka başvurusuna nispi nedenlerle yapılan itirazın kabulüne dair YİDK kararının iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1.6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri.

2. 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 6 ncı maddesinin birinci fıkrası.

3. Değerlendirme

1. Bölge adliye mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

2. Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre usul ve kanuna uygun olup davalılar vekillerince temyiz dilekçelerinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeple;

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 6100 sayılı Kanun'un 370 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ONANMASINA,

Aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz edenlere yükletilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

11.06.2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

YAZAR

Dr. Ozan Ali Yıldız
ozanali.yildiz@sakyildiz.com

Bu sitede yer alan yazılar genel bilgilendirme amaçlıdır; hukuki görüş, danışmanlık veya avukatlık hizmeti niteliği taşımaz. Her uyuşmazlık kendi somut koşulları içinde değerlendirilmelidir.